

GŁOS OBYWATELA

GAZETA POLITYCZNA, SPOŁECZNA, NAUKOWA, LITERACKA I SPORTOWA

Rok II.

Redakcja i Administracja: Rynek Kościuszki Nr 9, telefon Nr 10-06. w Grodnie Orzeszkowej 3.

Nr. 247 (318)

Nowy układ sił w parlamencie niemieckim

Niedzielne wybory do parlamentu Rzeszy, to niewątpliwie krach polityczny Thöry, Locarna i Hagli. To zadanie kłamu niedawnym oświadczeniem Brüninga i Curtiusa, to odpowiadanie pacyfikiem z Zachodu na ich program porozumienia.

Jak to przewidywaliśmy, wybory przyniosły zwycięstwo stronnictwom skrajnym: hitlerowcom i komunistom. Pierwsi zwiększyli swój stan posiadania prawie dziesięciokrotnie, komuniści otrzymują o dwa dziesiątka mandatów więcej, niż posiadali poprzednio.

Komunistów znamy. O programie ich pisać chyba zbyt nie ma. Jednak są ci Hitlerowcy, inaczej narodowymi socjalistami zwani?

Początków tej grupy należy szukać w wydarzeniach roku 1918 i 1919. Zrazu składała się ona z byłych oficerów armii cesarskiej, którzy związali się do czynnej walki z komunistami. Potworzyli liczne bojówki, mordując w r. 1918 i 1919 przywódców komunizmu, poczynając od Róży Luksemburg i Eisnera. Z ręki tych bojówek, walczących zrazem przeciw zwolennikom polityki wypełnienia traktatu wersalskiego, padli niewątpliwie Rathenau i Erzberger. Najbardziej znanymi i najpopularniejszymi wodzami bojówek, okazał się wkrótce Hitler, który w szybkim przeciągu czasu opanował ruch ten na całym terytorium Rzeszy. Jemu też udało się stworzyć w końcu nawet własną partję parlamentarną.

Naczelnym hasłem programu gospodarczego Hitlerowców jest postulat upaństwowienia banków i instytucji kredytowych. Drugim sztandarowym ich hasłem jest kwestja pochodzenia i rasy. Wedle nich tylko Niemcy są predestynowani do ról kierowniczych, i ich pochodzenie i walory rasy uprawniają ich do pogodniejszego stosunku do innych narodowości.

Sto siedem mandatów zdobyli hitlerowcy, siedemdziesiąt komuniści. Jeżeli do tych głosów zdecydowanych wrogów porozumienia i pokójku, dodamy wszelakie skrajnie nacjonalistyczne przybudówki, które zdobyli dalszych ponad siedemdziesiąt mandatów, to stwierdzamy, że w nowym parlamencie niemieckim 250 przedstawicieli narodu niemieckiego od pierwszej chwili podejmie uderzenia przeciw wszystkim i przeciw wszystkiemu, co dotychczas krępuje niemieckie dążenia do podpalenia świata pożogą.

Od czasu upadku Hohenzollernów nie było daty, która by dla historii Niemiec a może i Europy w sposób dobitniejszy znamionowała olbrzymie przemiany, dokonane w organizmie niemieckim, jak data 14 września 1930 r. Bo przecież zwycięstwo najskrajniejszych żywiołów prawicowych, operujących hasłem nienawiści do wszystkiego, co na gruzach monarchji usiłowała zbudować konstytucja weimarska, to coś znaczenia większego, aniżeli sam tylko sukces jednego czy drugiego stronnictwa. To jest symptomatyczne odbicie tego nastroju, tego stanu duszy w Niemczech, który tworzył się i umacniał w ostatnich latach.

Wynik wyborów w Niemczech jest jeszcze jedną ilustracją tej powszechnie dzisiaj choroby społecznej, zwanej „kryzysem parlamentaryzmu”. Powołane do głosowania szerokie warstwy ludowe, niedoświadczone jeszcze w sprawach politycz-

nych, idą na lep demagogii skrajnoprawicowej lub lewicowej.

Jeszcze nigdy bodaj Niemcy nie stały wobec tak niezdecydowanej i skomplikowanej sytuacji wewnętrznej, która bardzo wyraźnie odbiła się na polityce zagranicznej. Te partie, których naczelnym hasłem była rewizja traktatów i rewizja planu Younga, uzyskały zwycięstwo olbrzymie. Element umiarkowany stracił całkowicie wpływ na tok wypadków, a więc i na kierunek polityki zagranicznej.

Sukces wyborczy Hitlerowców i komunistów, nie rozwiąże chyba na pewno sytuacji parlamentarnej w Niemczech. Żadna z niemieckich grup politycznych nie będzie mogła stworzyć własnego rządu. Nowy parlament będzie niezdolny do pracy jeszcze bardziej, niż poprzedni. Osłabione partie centrowe, posunięte na prawo, nie mogą pracować ani z socjalistami, ani z Hitlerowcami. Jedyną kombinacją, możliwą jest albo wielka koalicja, albo... rząd parlamentarny kanclerza Brüninga lub wreszcie, jako ostateczność, nowe wy-

bory.

Dzień niedzielny wykazał światu, iż w Niemczech tli zarzewie niebezpiecznych konfliktów tak wewnętrznych jak zewnętrznych, których płomień ogarnąć może pewnego dnia świat cały. Dzień ten stał się drugocześnie zwycięstwem dwóch stronnictw niemieckich, na których sztandarze wypisany jest nie pokój, lecz wojna. Bo zrozumiałem dla świata całego, a dla nas, Polaków, przedewszystkiem być musi, że zwycięstwo Niemiec „czarnych”, odbijających w sobie całą bezwzględność i zaborczość polityki Bismarcka i zwycięstwo Niemiec „czerwonych” jest groźnym memento.

Polscy specjalnie grozić zaczyna renesans teutońskiego nacjonalizmu. Powinno to wpłynąć odprężająco na sytuację wewnętrzną w Polsce, której zagniecenie leży w wysokim stopniu, w interesie zwycięskich wodzów niemieckiego nacjonalizmu. Więcej niż kiedykolwiek potrzebna nam jest harmonja i zgoda wszystkich stronnictw.

Polska podejmuje bezpośrednie rokowania z Litwą

GENEWA, 20. 9. (PAT). W dniu wczorajszym min. Zaleski przesłał następującą notę do p. Zaunisa, ministra spraw granicznych Litwy:

„W związku z rezolucją Rady Ligi Narodów z dnia 18. b. m., mam zaszczyt zaproponować rządowi litewskiemu rozpoczęcie bezpośrednich rokowań z rządem polskim w celu uzupełnienia porozumienia, dotyczącego ruchu granicznego przez u-

kład, któryby ustalał sposoby zaliczania na miejscu incydentów granicznych, jak również regulowania ruchu na odcinkach, graniczących ze sobą dróg wodnych.

Co się tyczy miejsca i daty rokowań, rząd polski oświadcza, iż gotów jest wziąć pod uwagę wszelkie propozycje, jakieby dogadzały rządowi litewskiemu”.

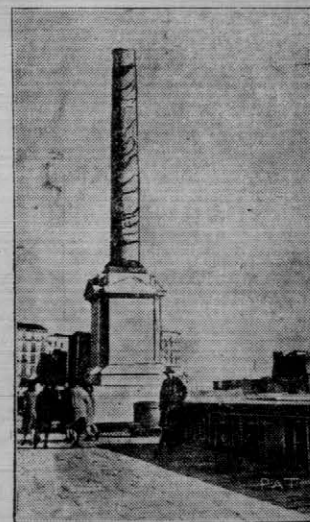
W obliczu zwycięstwa Hitlera — porozumienie francusko — włoskie

GENEWA, 20. 9. Wedle krążących pogłosek, rokowania francusko-włoskie w sprawie ograniczenia zbrojeń morskich i ogólnego uregulowania spraw spornych między obu państwami, dobiegają ostatecznych rozstrzygnięć.

Obie strony wykazują dużo do-

brej woli i, jak zapewniają w kołach delegacji francuskiej, za parę dni będzie już można stwierdzić znaczne kroki naprzód.

W kołach Ligi przypisują to nie dalekie już porozumienie francusko-włoskie po części zwycięstwom nacjonalistów niemieckich.

NEAPOL pomnik ku czci poległych w wojnie światowej marynarzy włoskich

Hitlerowcy maszerują na Berlin

BERLIN, 20. 9. (PAT). Jeden z dzienników radykalnych lewicowych donosi, że w dniu 27 b. m. odbędzie się w Potsdamie zlot „oddziałów szturmowych” partji hitlerowców. W zlocie wezmą udział wszystkie oddziały okręgu berlińsko-brandenburskiego z kapitanem Stennessem na czele. Poza tem zmobilizowane zostały bojówki hitlerowskie z Saksni, które przybędą na zlot pod do-

wództwem majora Killingera, osławionego działacza nacjonalistycznej organizacji spiskowej „Consul”, której twórcą był kapitan Erhardt. Komendy innych grup, brygad i okręgów wysyłają specjalne delegacje do Potsdamu. Na zlot przybędzie Hitler, przed którym, jako głównowodzącym bojówek narodowo-socjalistycznych, odbędzie się defilada.

Manewry floty sowieckiej w zatoce gdańskiej

PETERSBURG, 20. 9. Sowiecka flota wojenna na Bałtyku rozpoczęła wczoraj rano wielkie ćwiczenia manewrowe. Wszystkie większe jednostki bojowe w towarzystwie torpedowców i łodzi podwodnych, rozpoczęły operacje pomiędzy wybrzeżem estońskim a lotewskiem. Z floty wojennej czerwonej współdziałała flota hydroplanów sowieckich. Do manewrów czerwonej floty na Bałtyku

przywiązują wielkie znaczenie. Sam komisarz dla spraw wojskowych, Woroszyłow, znajduje się na statku admirałskim. Najciekawszy jest fakt, że w programie bałtyckiej floty czerwonej znajdują się też operacje w pobliżu półwyspu Hel, w zatoce gdańskiej. Admiralia czerwona uważa operacje w pobliżu Helu za próbę operacyjną przeciwko Gdyni.

Czworo dzieci zmasakrowanych przez auto

LWÓW, 20. 9. Straszliwy wypadek samochodowy zdarzył się dziś o godz. 7,30 wiecz. Mianowicie auto, prowadzone przez właściciela magistrą praw Webera, wjechało na

chodnik, na którym bawiły się dzieci w wieku od 8 do 10 lat. Czworo dzieci dostało się pod koła auta. Dwoje z nich zmarło w szpitalu, dwoje zaś walczy ze śmiercią.

Na froncie prohibicji w Ameryce

NOWY JORK, 20. 9. (PAT). Pięciu agentów prohibicyjnych podczas dokonywania rewizji w browarze Elizabeth w New Jersey, zostało nagle zaatakowanych, rozbrojonych i całkowicie obezwładnionych przez 12-tu napastników. W chwilę potem

wszedł do browaru oficer straży prohibicyjnej, który przedtem pozostał na zewnątrz gmachu i począł strzelać, natchmiast jednak padł trupem, ugodzony 8-miu kulami. Napastnicy w samochodach zbiegli.

Morderca skazany na śmierć

KRAKÓW, 20. 9. (PAT). Odbyła się tu kilkudniowa rozprawa sądowa przeciwko Kaczmarczykowi i Marji Szowowej, oskarżonych o wie-

lokrotne morderstwa oraz o napad na Kaczmarczyka skazany został na śmierć przez powieszenie. Szowowa uwolniona została od winy i kary.

Bandera polska na szlakach świata: oficerowie s/s. Niemien na ulicy w Casablanca (Marokko)

Pan Wojewoda Białostocki na II-gich Targach Północnych w Wilnie

Przed kilku dniami pan wojewoda Marjan Zyndram Kościalkowski w towarzystwie pp. Jana Piłsudskiego...

Interesująco opracowany jest pawilon zdrowia Draskiewiczskiego. Natomiast marne prezentacje stoisko przetwórci Mięsnego w Wolkowskiej.

Na wystawie Przemysłu Ludowego dłuższą chwilę p. Wojewoda spędził w pokoiach z ekspozycjami przemysłu ludowego estońskiego, wileńskiego i białostockiego...

Pod wykładziami anatomii w szkole naszej marynarki wojennej

Podczas zwiedzania Targów p. Wojewoda zetknął się bliżej z przedstawicielami wielkiego przemysłu białostockiego...

Monopole państwowe, w szczególności spirytusowe, dały bardzo ciekawe zestawienie rozwoju swych prac. To samo da się powiedzieć i o Wileńskiej Dyrekcji Lasów Państwowych...

Taksa za ubój rytualny i zatwierdzenie budżetu wyznaniowej gminy żydowskiej w Białymstoku

Na skutek interwencji pana Wojewody Białostockiego Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego upoważniło pana Wojewodę do zatwierdzenia budżetu i taksy od uboju rytualnego...

Wobec rezerwy będą płatnymi funkcjonariuszami gminy, opłaty zaś będą wpływać do kasy gminy.

Włodarz ziemi białostockiej zwiedzi Suwalszczyznę

W dniu dzisiejszym p. Wojewoda białostocki udeje się na teren powiatu suwalskiego. Na granicy powiatu powita go Wojewoda Starosta Suwalski...

Program pobytu pana Wojewody obejmuje: Zwiedzenie świątyni, śniadanie w ścisłym gronie, krótki odpoczynek, nabożeństwo w kościele parafialnym...

Dzisiejszy wiec protestacyjny

Komitet Wyborczy dzisiejszego wieczoru zakusom niemieckim na całość granic Rzeczypospolitej prosi nas o zaznaczenie, że w razie niepogody wiec odbędzie się w teatrze „Palace”.

Komitet Obywatelski w Białymstoku

OBYWATELE

Miasta Białegostokul

Dn. 20 lipca 1930 r. w dziesięciolecie rocznicę gwałtu plebiscytowego na Warmii, Mazurach i Powiślu Wojewódzkie miasto Białystok na wezwanie 69 organizacji społecznych...

Gdy obecnie minister Rzeszy Niemieckiej Treviranus powążył się publicznie wystąpić przeciw obowiązującym traktatom i zapowiedział akcję naruszenia GRANIC RZECZYPOSPOLITEJ...

WIEC PUBLICZNY

który odbędzie się w niedzielę dnia 21 września 1930 r. o godz. 13 po południu na Rynku Kościuski obok Grobu Niezanego Żołnierza Bohatera...

Czy jesteś członkiem L. O. P. P.

Grodna w obzarze Nowego Dworu-Sidry, miałby wiazać w kilku dniach. Natomiast zewnętrzne skrzydła miałyby szybko i energicznie natrzeć i uchwycić przetrwać na Niemiec...

Wobec rezerwy będą płatnymi funkcjonariuszami gminy, opłaty zaś będą wpływać do kasy gminy.

Grodna — Polacy prowadzą główne natarcie. To też dowództwo sowieckie angażuje tu wszystkie swoje oddziały...

Zdobycie Grodna

Po klęsce w bitwie warszawskiej, dowództwo sowieckie nie dalo jeszcze za wygraną i zbierało swe siły w obzarze Niemna...

Naczelnym Wódz polski, Marszałek Piłsudski, postanowił uprzędkować walkę i wiaśnie nad Niemnem zadać mu ostateczny, śmiertelny cios.

Białystok Przyjęcia u p. Wojewody

Pan Wojewoda przyjął w dniu wczorajszym p. Aleksandra Antolowskiego-redaktora, p. Henryka Meiera-dyr. Państwowej Szkoły Mierniczej i Przemysłowo-technicznej...

Ilu wyborców do Sejmu i Senatu ma Białystok

Komisarze spisowy wyznaczni przez Magistrat sporządzili już listy wyborców do Sejmu i Senatu. Według dostarczonych spisów Białystok ma uprawnionych do głosowania do Sejmu 50148 osób...

Herbarz społeczny

Pan S. Wajrach, tutejszy obywatel i działacz społeczny, ofiarował B.O.S.P. akcje Banku Polskiego, z których dywidenda będzie przeznaczona corocznie jako nagroda dla najgorliwszego strażnika.

Szanuj starość Brutal winien ponieść zasłużoną karę

W podwórzu domu przy ulicy Sienkiewicza 85, na 70 letniego Abramickiego napadł w stanie nietrzeźwym Paweł Szymańczyk, murzyn kontraktowy...

Pijany kierownik kursów samochodowych spowodował śmierć swego ucznia

Na szosie białostockiej w odległości 3 km. od Hajnowki odbywała się próba jazdy uczniów kursów samochodowych, prowadzonych przez Stanisława Ryknicwicza w Hajnowce...

Braterska masakra

Spór majątkowy wedli od dawna bracia Dorfiowie we wsi Rumelki, w pow. augustowski. Wreszcie tłumiona nienawiść wybuchła i zakończyła się masakrą starszego brata Aleksandra...

Władca wódz polski

Władca wódz polski, Marszałek Piłsudski, postanowił uprzędkować walkę i wiaśnie nad Niemnem zadać mu ostateczny, śmiertelny cios.

Rabin, nauczyciel m. Broku i sekretarz Magistratu m. Łap

Onegdaj zostali zatrzymani i przekazani Sądowi Powiatowemu za fałszowanie dokumentów i akty stanu cywilnego...

Czerwony kogut pieje

We wsi Witówka, w pow. augustowski spłonęła zabudowana gospodarcza Józefa Staniewicza powodurze straty na 4000 zł. Pożar spowodował 4-ro letni wychowanek Staniewicza, Kazimierz Szliński pozostawiony bez opieki...

Żle się bawi młodzież naszych wsi

W czasie najchucniejszej zabawy na weselu we wsi Przelom, w pow. grodzieńskim, powstała sprzeczka o blachostkę, która zamieniła się w bójkę. W rezultacie bijatyki jeden z uczestników Józef Rożko z przebitą nożem pierśią...

Kradzież

Kiszewi O. (ul. Jurowiecka 48) nieznaną sprawcy skradł przez specjalnie wywiercone dziury w drzwiach artykuły spożywcze wartości 500 zł.

Kupujcie wyroby krajowe

W ciągu nocy na 26. 9. los Grodna został przesydzony. O północy 2-gi p. strz. podhalański na łódkach sforsował rzekę, ratując częściowo pługacz młoty. Jednocześnie niemał II-ga Brygada ochotnicza przeszła Niemem pod Łosońską i o świcie, wraz z grupą mjr. Monda, uderzyła na Grodna z północy.

Restauracja „WERSAL”

Sienkiewicza 15. — Tel. 9-37. Codziennie kwintet muzyczny. Wieczorem dancing. Bufet obficie zaopatrzone. Duży wybór trunków. Kuchnia pod fachowym kierownictwem.

Restauracja „WERSAL”

Sienkiewicza 15. — Tel. 9-37. Codziennie kwintet muzyczny. Wieczorem dancing. Bufet obficie zaopatrzone. Duży wybór trunków. Kuchnia pod fachowym kierownictwem.

EUGENJA ŁUKACZEWSKA

Białystok, ul. Sienkiewicza 5. Tel. 8-03. powróciła i wznowiła przyjęcia w kosmetycznym gabinecie „Institut de Beauté”

M. CHODORSKIEGO

W BIAŁYMSTOKU, ul. Lipowa 39. Wykwalifikowane wszelkich ubiorów męskich, cywilnych i wojskowych, z materiałów własnych i powierzonych. Bardzo dogodne warunki

Jerzego Sochonia

Białystok, ul. Lipowa 39. Wszelkie instrumenta muzyczne w wielkim wyborze po cenach konkurencyjnych. Dla uczącej się młodzieży szkolnej specjalny rabat.

UBRANIA

W pracowni krawieckiej Michała MALINOWSKIEGO Białystok, ul. Lipowa Nr. 16. na dogodnych warunkach, długoterminowe raty. Wielki wybór materiałów.

RADJO-APARATY

najnowszej konstrukcji bez akumulatorów i baterii anodowych, marki „Marconi”, „Philips”, „Telefunken” i innych. Aparaty anodowe, prostowniki oraz wszelki sprzęt radiowy poleca firma

L. MOWSZOWSKI

Białystok, Lipowa 22, telef. 2-14. •• Baterie anodowe co tydzień świeżel ••

Restauracja „WERSAL”

Sienkiewicza 15. — Tel. 9-37. Codziennie kwintet muzyczny. Wieczorem dancing. Bufet obficie zaopatrzone. Duży wybór trunków. Kuchnia pod fachowym kierownictwem.

E. L. Goldberg

ChOROBY JAMY USZNEJ I ZĘBÓW — ZŁOŻY SZTUCZKA Sienkiewicza 34, róg Nadzecznej, tel. 7-87. powróciła i ordynuje od 4-8 w.

RESTAURACJA Resursy Obywatelskiej

ul. Sienkiewicza 1. Wydaje obiady klubowe po 1 zł, 50 gr. Wejście bezpłatne, najpiękniejszy lokal w Białymstoku. Bufet obficie zaopatrzone w nowaliki sezonowe i przysmaki w nowaliki. Przyjmujemy obiadki na miejscu i na miasto w każdej ilości. Kuchnia pod kierownictwem wybitnego fachowca. ZARZĄD BUFETU

Dr. med. Ignacy Rosenberg

Kliniczny Oddział, Dentystyczny Pow. Kasy Chorych w Białymstoku. ordynuje prywatnie przy ul. Kilińskiego 21. Własne labo atomum sztucznego uzębienia w kauczuku, złoście i platinie. 538

Dr. Aleksander Gurwicz

Specjalność choroby skórne wewnętrzne i odciepłowe. Przyjmuje od g. 9-11 i 4-8 w. Białystok, Lipowa 17. Tel. 6-40.

OGłosZENIE.

* W dniu 20-go października 1930 roku w Zarządzie Drogowym w Łomży odbędzie się sprzedaż w drodze przetargu publicznego starych parowych maszyn drogowych walców i „J. Fowler” cena wywoławcza 4500 zł. i traktora f. „Lanz” cena wywoławcza 4000 zł, które mogą być sprzedane łącznie lub każda oddzielnie.

Maszyny oglądać można codziennie od 8-ej rano do 3-ej po poł. na miejscu w Łomży. (Piątnica).

Wiadomości o warunkach przetargu oraz bliższych informacjach udziela Zarząd Drogowy w Łomży, względnie patrz ogłoszenie szczegółowe w Dzienniku Urzędowym Województwa z dn. 20 września 1930 r. № 13.

w. z. Dyrektora Rob. Publ.
Inż. M. Słankiewicz

„WĘGLÓWKA“

Spółdzielnia Węglowa

Dla funkcjonariuszy państw. cyw. i wojsk.

Oddział w Białymstoku

Kilińskiego 9. — telefon 11-42

BOCZNICA WŁASNA tel. 11-43

Sprzedawca węgla i koksu koncernu „ROBUR” na długoterminowe raty

Oryginalne szwajcarskie patefony i parlofony „Odeon” skrzypce, gitary, mandoliny, harmonje poleca firma

B. GUZIK

w Białymstoku, ul. Lipowa 16, róg Kupieckiej.

Kurki skórzane, płaszcze nieprzemakalne, sweatry, bielizna

Zabawki. — Konfekcja męska i damska

Specjalny dział fantów loteryjnych.

CENY NADER DOSTĘPNE. 617

Lekarz-dentysta

M. Grondowska

POWRÓCIŁA

Przyjmuje od g 11-21 4-7.
l. Stenkiwicza 34a, tel. 5-32
(nad apteką B-ci Kurykich).

Dr. J. WALEWSKI

Choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe

Przyjmuje rano i od 4-5 w.

Kobiety 4-5 pp.

W niedzielę i święta od 4-6 pp.
ul. Stenkiwicza 14 m. 3. Telefon 9-49.Dla znawców!
MASŁO
LUKSUSOWE

ze śmietany pasteryzowanej (gwarantowane pod względem zdrowotności, jako wolne od wszelkich zarazków chorobotwórczych, higieniczne) w pół kg. kawałkach jest do nabycia w sklepach

Chrześ. Stow. Spół.

„ZJEDNOCZENIE”
w Białymstoku 637-1

FUTRA na nadchodzący sezon poleca nowo utworzony skład futer

M. SMURŁO

w BIAŁYMSTOKU,

Rynek Kościuski 26.

TELEF. 655.

Stale na składzie wielki wybór różnych skórek oraz konfekcji futrzanej

621-4 Ceny bardzo dostępne.

Dr. A. KENIG

475 urolog

Choroby nerek, pęcherza i moczopłciowe

Białystok, Kilińskiego 15, tel. 9-10.

Godziny przyjęć: 11-2; 4-7.

Dr. L. Bomaszowa

Choroby kobiece i akuszerka

BIAŁYSTOK,

ul. Częstochowska 2 (róg Lipowej)

Tel. 6-46.

Zagubiono kartę „mob” wystawioną na imię Władysława Kuryo, roczn. 1906; zam. wieś Bezwodne, pow. wolkowski.

Powyższe unieważnia się. 681-3

Przyjmę na mieszkanie z całkowitem utrzymaniem, uczniów klas starszych, średnich zakładów naukowych. Adres: Monopolowa 6 m. 1. (drugie dom w podwórzu.) 682-3

Reprezentację powierzą

na woj. Białostockie i Nowogrodzkie solidnej wprowadzonej firmie lub osobie

Polskie Zakłady Elektryczne

Brown Boveri

S. A. Warszawa

ul. Bielańska 6, centr. Tel. 546-80

APOLLO

DZIŚ

Początek 6 8¹⁵ 10¹⁵Ceny od zł. 1⁵⁰

NAJWIĘKSZY FILM ŚWIATA

Białe Piekło

WZRUSZAJĄCA TRAGEDIA
WIEŻNIA GÓR

„MODERN”

DZIŚ początek 6 45 8³⁰ 10²⁰Ceny od 1⁵⁰

Dawno oczekiwane gigantyczne arcydzieło

MARSZ WESELNY

Miłosa pieśń nad pieśniami, na tle przedwojennego Cesarstwa

Wiednia

w rolach głównych:

ERICH VON STROHEIM — FAY WRAY

Na tle pełnym przepychu, rozgrywa się historia miłosa oficera arystokraty i dziewczyny z ludu

UWAGA!! Wielka procesja w dniu święta Bożego Ciała w Wiedniu w naturalnych kolorach

Kino „POLONJA”

Dziś

HARRY PEEB w obrazie p.f.

CYRK BEELEGO

Dramat sensacyjny w dwóch serjach 12 aktach

Dwie serje razem: 1) Cyrk Beego
2) Człowiek w masce

Od poniedziałku, dnia 23.IX. 30 r.

Bohaterka wielkiej wojny

OTTWEL BINNS 5)

Wyspa pięciu palm

(Jawa Jack)

W przekładzie autoryzowanym K. Bukowskiego

Rozdział pierwszy.

(Ciąg dalszy)

Człowiek z tysiącem bliźni.

powano mnie przywiązano do pala, jak świnię przed zarżnięciem. Kiedy odzyskałem przytomność, znalazłem się w oczekującej brudem wsi, a pierwszą rzeczą, którą ujrzałem, otworzywszy oczy, była ta szajka.

Wzrok jego błędził znów po ulicy. Zaciekawiony tem Jawa Jack zbliżył się do balustrady, aby zobaczyć, co tamten miał na myśli, wspominając jakąś „szajkę”. Ciagle jeszcze przelewała się tam i zpowrotem pstra fala różnych ras, ale mimo najwiękzych wysiłków zbadanie przyczynę leku Robjohna nie mógł odkryć nie, coby zwracało uwagę, żadnego gapia lub przynajmniej, wzbudzającego podejrzenia, że czyja na kogoś.

Kiedy usiadł znów na krześle, Robjohn ciągnął dalej:

— Szajka ścięgała mnie przy pomocy tych przekłtych Murutów. Chciała mieć krzyż i proponowała mi uwolnienie, jeśli powiem, gdzie on jest. Śmiałem się z tego. Ale nie długo. Wszadzo-

no mnie potem do kajca z trzciny bambusowych, tak, że moje ręce i nogi wystawały z niego na zewnątrz, i obrabiano ze wszystkich stron...

— Bangun! — zawołał Jawa Jack, który był raz świadkiem religijnej ofiary, składanej ze zwierzęcia, które w ten sam sposób zadręczano powoli na śmierć. Przeszedł go mróz, kiedy sobie przedstawił, co musiał Robjohn przecierpieć.

— Trwało to całymi godzinami. Obawiałem się, że zwaruję. W każdym razie straciłem przytomność. Ale tajemnicy nie zdradziłem.

— Dlaczego? przerwał mu Jawa. — Czy krzyż jest tak wartościowy, że...

— Wartościowy? Składa się ze szmaragdów, które tak lśnią, że oślepiają oczy. Wartościowy? W Palembang, nie, w całej Sumatrze niema tyłu dolarów, za które możnaby go kupić. Jawa Jack zaczął powoli rozmyślać położenie. Jeśli Robjohn mówił prawdę i znał istotnie tajemnicę tak cennego skarbu, niebezpieczeństwo jego było jasne. Ale czy mógł mu wierzyć? Niepokojny ogień, blizszący w oczach Robjohna, zdradzał pewne zaburzenie umysłowe. Było to nawet do pomysłenia, skoro przeszedł tak straszliwe cierpienia.

— W jaki sposób dostał pan pierścień? — zapytał wprost Jawa.

Chytry uśmiech przemknął się po pomarszczonej twarzy Robjohna. Potem potrząsnął głową i rzekł:

— To nie należy teraz do rzeczy. Ale opowiem panu, co się potem stało. Takiej historii nie słyszał pan jeszcze nigdy, Jawa.

Historja, którą opowiedział potem swemu towarzyszywi tonem jednostajnym, napół szeptem, była istotnie niezwykła. Zaczynała się w rosyjskim więzieniu w Sachalinie i wiodła aż do Saigonu w Kochinchinie, stamtąd na wschód do holenderskiej Papui, potem znów na zachód aż do jeziora Zulu, zpowrotem na Celebes i Borneo, wkońcu do wysp Banda. Każdą przerwę lub zmianę w podróży zmieniał istotny napad lub przynajmniej grożące niebezpieczeństwo.

Przez trzy lata Robjohn, był wszędzie ścigany, goany z miejsca na miejsce z łańcuchem w dusz, zarówno w śnie, jak na jawie. Prześladawcami jego byli piraci, Chinczycy lub Malajczycy oraz ludzie, których nazwiska posiadały ogromne znaczenie we wschodniej Azji. Dwukrotnie wpadł w ręce swoich chciwych i okrutnych nieprzyjaciół i musiał wycierpieć niewymowne męczarnie. Ale nie dał sobie wydrzeć tajemnicy.

Jawa Jack miał stalowe nerwy. Ale w czasie opowiadania Robjohna nie mógł stłumić dreszczu grozy. Choć opaktany stan opowiadającego był wymownym świadectwem dla prawdy opowiadania, Jawa Jack nie mógł się pozbyć wątpliwości, co do jego prawdziwości. Przebyte męczarnie były tak nieludzkie, że mogły chyba powstać w fantazji człowieka, leżącego w gorączce. Przepuszczenie to zdawały się potwierdzać obiedne spojrzenia, które towarzyszyły opowiadaniu Robjohna.

Jawa Jack czekał, aż ucichnie bezdźwięczny szept Robjohna, i zadał znów pytanie.

D. c. n.

Redaktor przyjmuje od godz. 14-15; telefon № 10-06 dodatkowy. Redakcja czynna od godziny 9-15 i od 17-19. Telefony Redakcji: dzienny — 10-06. nocny — 2-73. Reklamy redakcja nie zwraca.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnieniem do domów, lub przesyłką pocztową — 4 zł.

CENY OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetrowej wysokości przed tekstem — 70 gr.; w tekście — 80 gr.; za tekstem — 25 gr.; kronika reklamowa, komunikaty — 1 zł. za wiersz redakcyjny; drobne — 20 gr. za wiersz. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne — 50 proc. drożej; z zastrzeżeniem miejsca — 25 proc. drożej. Nekrologi 50 proc. taniej, dla poszukujących pracy 50 proc. zniżki. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Układ ogłoszeń przed tekstem 5^a lamowy, za tekstem 10^a lamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.